

Załącznik do Uchwały Nr X/116/2019
Rady Miejskiej we Wrześni
z dnia 12 grudnia 2019 r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE WRZEŚNIA
NA LATA 2020-2022**

Spis treści

I. Wprowadzenie

II. Demografia

III. Analiza problemowa

1. Długotrwała lub ciężka choroba lub niepełnosprawność.
2. Ubóstwo.
3. Zaniedbania rodziców (opiekunów) w zakresie opieki i wychowania dziecka/dzieci
- niewydolność opiekunów – wychowawcza.
4. Przemoc w rodzinie.
5. Uzależnienia: w szczególności alkoholizm, narkomania.
6. Sytuacja mieszkaniowa

IV. Diagnoza lokalna

V. Zasoby instytucjonalne

VI. Adresaci programu

VII. Cele programu

Cel główny:

Stworzenie optymalnych warunków do wychowania dzieci w rodzinie naturalnej oraz wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekunów – wychowawczych

Cele szczegółowe:

1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekunów - wychowawczej
2. Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem w pieczy zastępczej pomocy w przezwyciężaniu problemów opiekunów - wychowawczych
3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej

VIII. Źródła finansowania

IX. Mierniki

X. Wskaźniki

XI. Efekty

XII. Realizatorzy

XIII. Monitoring i Ewaluacja

I. Wprowadzenie

Gminny program wspierania rodziny na lata 2020-2022 został opracowany na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.Dz. U. z 2019r. Poz. 1111 z późn.zm.).

Zgodnie z art. 176 ww. ustawy do zadań własnych gminy należy :

- 1) opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci,
- 4) finansowanie :
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo -wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywania ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Program powstał w oparciu o systematycznie dokonywane rozpoznanie problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem diagnozy sytuacji w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną na poziomie lokalnym.

Celem programu jest: _____

wspieranie rodziny i rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zapobieganie ograniczeniu lub utracie praw rodzicielskich, a także doprowadzenie dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

W odniesieniu do niniejszego Programu bardzo ważna jest definicja rodziny zawarta w art. 6 pkt. 14 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., która prezentuje najszersze jej ujęcie. W myśl przytaczanego artykułu, rodzinę stanowią osoby spokrewnione, jak i niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Warto tu dodać, że część ustaw zawiera szczegółowe definicje rodziny, opierające istotę rodziny na więzach pokrewieństwa, powinowactwa i faktycznego związku występującego pomiędzy osobami, a także na wychowaniu dzieci.

Rodzina jako podstawowa komórka systemu społecznego i społeczeństwa, jako naturalne środowisko rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, jako grupa, która zapewnia harmonijny rozwój dzieci i ich przyszłą samodzielność życiową, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny, jej wsparcie może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji, wymaga tworzenia ustaw, programów wspierających rodzinę i zaangażowania na wszystkich szczeblach administracji i samorządu.

Z punktu widzenia potrzeb dziecka, rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewniającym bezpieczeństwo emocjonalne, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najważniejszym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcyjności rodziny dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami.

Zatem głównym zadaniem realizacji Programu jest pomoc w przywracaniu równowagi w zagrożonej dysfunkcjami rodzinie, uświadomienie rodzicom (opiekunom) oraz dzieciom ich ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolom zgodnie z oczekiwaniami społecznymi. Niezbędnym warunkiem realizacji

wybranych zadań jest otwarcie się rodziców i dzieci na działania pomocowe, wytrwałość w dążeniu do celu, a co najważniejsze motywacja do działania, której fundamentem powinna być wizja rodziny zintegrowanej, harmonijnej, w której dzieci oraz rodzice znajdują oparcie i chęć do działania.

Ośrodek Pomocy Społecznej wspiera rodzinę na wielu płaszczyznach, od obowiązkowych zadań z zakresu pomocy społecznej po szeroko rozumianą profilaktykę. Kompleksowość i właściwy wybór działań z oferty pomocowej oparte na dobrej diagnozie są elementami warunkującymi skuteczność działania i uzyskiwanych rezultatów, jednak aby praca z rodziną przyniosła oczekiwany efekt, warunkiem koniecznym do zmiany jest aktywność rodziny w działaniach na jej rzecz, gdyż żadna instytucja nie pomoże rodzinie, jeśli ona sama tego nie będzie chciała.

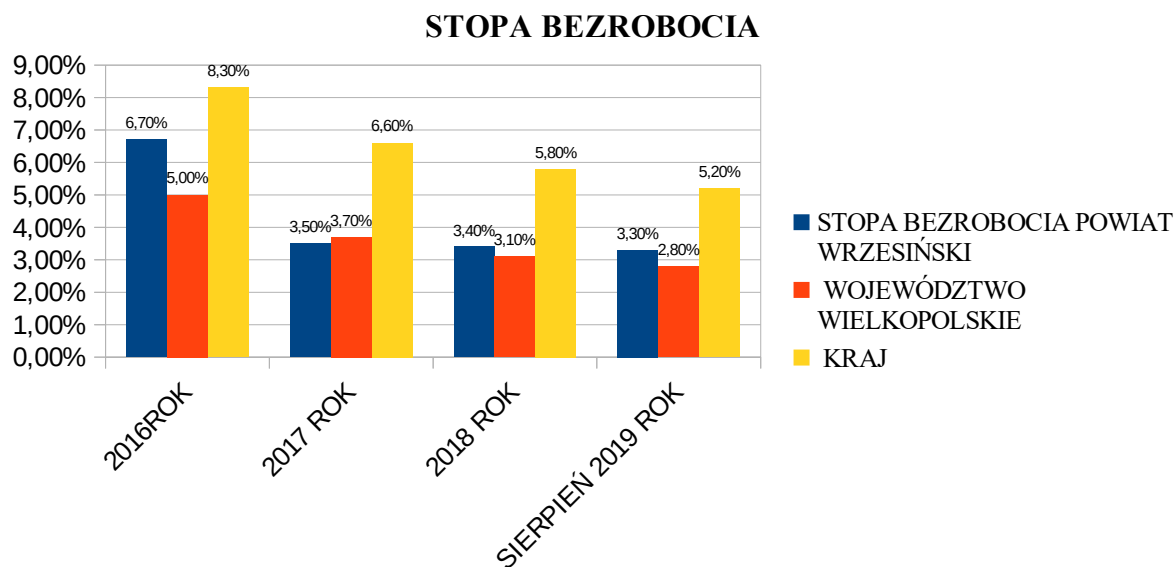
W przypadku gdy zapewnienie dziecku prawidłowych warunków do opieki i wychowania nie jest możliwe, powiat organizuje rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą, do której współfinansowania zobligowana jest gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej.

II. Demografia

Września jest gminą miejsko-wiejską położoną w województwie Wielkopolskim. Zajmuje obszar 221,84km² w czym na miasto przypada 12,73km² natomiast obszar wiejski zajmuje powierzchnię 209,11km². W skład gminy wchodzi miasto Września oraz 33 sołectwa.: Bardo, Bierzplin, Bierzplinek, Chociczka, Chocicza Wielka, Chocicza Mała, Chwalibogowo, Gonice, Goniczki, Gozdowo, Gulczewko, Gutowo Wielkie, Gutowo Małe, Grzybowo, Kaczanowo, Kleparz, Marzenin, Noskowo, Nowa Wieś Królewska, Obłaczkowo, Otoczna, Osowo, Psary Polskie, Psary Wielkie, Psary Małe, Sędziwojewo, Słomowo, Sobiesierne , Sokołowo, Sołeczno, Stanisławowo, Węgielki i Wódki.

Gmina ma charakter rolniczo-przemysłowy, ze względu na znaczny areał gruntów rolnych, a także dobrze rozwiniętą gałąź przemysłową. Wśród największych podmiotów działających na terenie gminy Września wyróżnić możemy: Volkswagen Poznań – Zakład Września, Gestamp, Techpak, Mikroma Group, Pimax, Krispol, Spółka APP, Flex Films Europ, Wheelabrator Schlick, Inalfa Polska i inne. Września jest gminą dynamicznie rozwijającą się i stwarzającą swoim mieszkańcom coraz lepsze warunki pracy i życia. Świadczy o tym chociażby obniżająca się z roku na rok stopa bezrobocia, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 1

Źródło: Dane statystyczne PUP we Wrześni

III. Analiza problemowa

Zgodnie z art. 7. ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Z 2019r. Poz. 1507 z późn.zm.) pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 13) alkoholizmu lub narkomanii;
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Spośród wymienionych powyżej trudności i problemów, najczęściej występującymi w naszej gminie są:

1. Długotrwała lub ciężka choroba lub niepełnosprawność

Ustawa o pomocy społecznej nie definiuje pojęcia długotrwałej lub ciężkiej choroby, a jedynie wymienia ją jako jeden z powodów udzielania pomocy osobom i rodzinom. W ustawie nie zdefiniowano także niepełnosprawności. Natomiast znajduje się tam odwołanie do ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, która definiuje niepełnosprawność jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Problemy te stanowią jeden z głównych powodów udzielania pomocy społecznej. Oba zjawiska są ze sobą ściśle powiązane, gdyż długotrwała choroba może prowadzić do niepełnosprawności. Wyzwania stawiane przed społeczeństwem polegają na zapewnieniu z jednej strony opieki, a z drugiej rehabilitacji i integracji społecznej, a będą się one zwiększać wraz ze starzeniem się społeczeństwa. Wiedząc zatem, iż problemy zdrowotne nasilają się wraz z wiekiem oraz mając na uwadze zachodzące zmiany demograficzne, a w szczególności wydłużanie się czasu trwania życia, spadek dzietności, jak również zmianę modelu rodziny, spodziewać się można wzrostu udziału świadczeń z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby lub niepełnosprawności we wszystkich udzielonych w ramach pomocy społecznej świadczeniach. Coraz dłuższy czas trwania życia oznacza nie tylko większą liczbę świadczeniobiorców, ale również wydłużanie się okresu objęcia pomocą, co jest związane przede wszystkim z faktem, że dłuższe życie nie jest tożsame z dłuższym życiem w zdrowiu.

Ośrodek Pomocy Społecznej wspiera rodziny dotknięte w/w problemami, udzielając pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. W ramach świadczeń niepieniężnych realizowane są usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Tabela 1

usługi opiekuńcze	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok- dane na dzień 30.06.2019
łączna liczba osób którym przyznano decyzją usługi opiekuńcze	179	208	223	204
liczba rodzin	174	204	220	202
liczba osób w rodzinach	256	281	293	267

*źródło: dane własne OPS Września

Tabela 2

specjalistyczne usługi opiekuńcze	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok- dane na dzień 30.06.2019
łączna liczba osób którym przyznano decyzją specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	93	87	83	84
liczba rodzin	189	85	82	80
liczba osób w rodzinach	308	289	276	258

*źródło: dane własne OPS Września

Na terenie gminy Września osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny mogą liczyć na wsparcie ze strony Warsztatu Terapii Zajęciowej. Warsztat Terapii Zajęciowej jest placówką pobytu dziennego realizującą zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmirzającą do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku. Uczestnikiem Warsztatu może zostać osoba z niepełnosprawnością, posiadająca aktualne orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu, ze wskazaniem do uczestnictwa w terapii zajęciowej, wydane przez Powiatowy zespół ds. orzekania o niepełnosprawności.

Do wrzeńskiego Warsztatu uczęszcza 50 uczestników, którzy poddawani są terapii w 10 pracowniach:

- gospodarstwa domowego
- komputerowo-medialnej
- stolarskiej
- ogrodniczej
- mydła i świec
- sztuki użytkowej
- intrologatorskiej
- krawieckiej
- witrażu i szkła
- rękodzieła artystycznego.

Natomiast w Gozdowie działa Środowiskowy Dom Samopomocy „Na skarpie”, który jest placówką pobytu dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, wymagającymi wsparcia i postępowania rehabilitacyjnego zmirzającego do osiągnięcia poprawy jakości życia. Skierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy następuje na podstawie decyzji administracyjnej starosty lub z jego upoważnienia dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni, wydanej w oparciu o dokumenty złożone przez Ośrodek Pomocy Społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej. Uczestnikami są osoby, które mają problem w kształtowaniu podstawowych umiejętności społecznych, w nawiązywaniu kontaktów interpersonalnych,

komunikowaniu się z otoczeniem, a niekiedy w wykonywaniu podstawowych czynności samoobsługowych. Środowiskowy Dom Samopomocy dąży do osiągnięcia przez uczestników optymalnego poziomu samodzielności w podstawowych sferach życia oraz do wszechstronnego usprawnienia psycho – ruchowego.

Placówka posiada 37 miejsc, a jej uczestnicy poddawani są terapii w 6 pracowniach:

- gospodarstwa domowego;
- plastyczno-introligatorskiej;
- stolarsko -ogrodniczej;
- krawieckiej;
- rękodzieła artystycznego;
- komputerowej.

2. Ubóstwo

Ubóstwo to stały brak dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb jednostki, w szczególności w zakresie jedzenia, schronienia, ubrania, transportu oraz podstawowych potrzeb kulturalnych i społecznych. Możemy wyznaczyć ustawową i relatywną granicę ubóstwa. Ta pierwsza jest określona jako kwota, która uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej. Ta druga ustalona jest na poziomie 50 proc. średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych.

Z posiadanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej danych wynika, iż ubóstwo jest częstym powodem ubiegania się o pomoc, jednakże z każdym rokiem systematycznie spada liczba osób starających się uzyskać z tego tytułu wsparcie. Przyczyną takiego stanu rzeczy zapewne w znacznym stopniu jest prowadzona przez Państwo polityka prorodzinna oferująca różne formy finansowego wsparcia.

3. Zaniedbania rodziców (opiekunów) w zakresie opieki i wychowania dziecka/dzieci - niewydolność opiekuńczo – wychowawcza.

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wiąże się bezpośrednio z zaburzeniami funkcjonowania rodziny. Funkcja opiekuńcza rodziny polega przede wszystkim na zapewnieniu warunków właściwego rozwoju psychofizycznego dzieciom i młodzieży, w tym także warunków materialno -ekonomicznych. Funkcja ta jest zasadniczo powiązana z wszystkimi podstawowymi funkcjami rodziny. Wychowanie w rodzinie to proces wdrażania dziecka do życia w społeczeństwie, wpajania mu obowiązujących norm i zasad. Proces ten pierwotnie odbywa się jedynie w środowisku rodzinnym, później uzupełniany jest przez szkołę i inne instytucje wychowawcze, pod których opiekę oddawane jest dziecko. Proces wychowania w rodzinie może być świadomy i planowy – gdy rodzice w procesie socjalizacji realizują swoje wcześniejsze przemyślenia, często jednak jest on procesem nieświadomym, przypadkowym i prowadzącym do niewłaściwej socjalizacji dziecka. Zaniedbywanie, bądź niewypełnianie przez rodzinę funkcji opiekuńczo-wychowawczych wywołuje u dzieci poczucie niepewności, osamotnienia oraz brak poczucia bezpieczeństwa. Pojawiają się problemy wychowawcze, problemy z nauką, z realizacją obowiązku szkolnego. Dzieci i młodzież popadają w konflikty z prawem. Zaniedbywanie dziecka można zdefiniować jako sytuację, w których najbardziej podstawowe potrzeby dziecka jak: bezpieczeństwo, wychowanie, wyżywienie, ubranie, higiena, ochrona, opieka lekarska, nie są zaspokajane przez osoby za to odpowiedzialne.

4. Przemoc w rodzinie.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Ważną rolą w rodzinie są wzajemne relacje pomiędzy członkami rodziny oparte na miłości i wzajemnym zrozumieniu. Dezorganizacja rodziny skutkuje zaburzeniem ról wewnątrzrodzinnych, łamaniem reguł społecznie akceptowalnych i pożądaných. Zachowania poszczególnych członków rodziny stają się niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Powyższa sytuacja sprzyja występowaniu przemocy w rodzinie. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, że najmniejsza komórka społeczna – rodzina - objęta jest ochroną państwa, które poprzez politykę społeczną udziela szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji. Przemoc w rodzinie jest jednym z podstawowych zagrożeń prawidłowego funkcjonowania rodziny, jest zjawiskiem społecznie nieakceptowalnym, nieznanym usprawiedliwieniom, a przeciwdziałanie temu zjawisku jest przedmiotem skoordynowanych działań zaradczych. Przemoc w rodzinie to zamierzone

i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciwko członkom rodziny, które narusza ich prawa i dobra osobiste, powoduje cierpienie i szkody. Do przemocy domowej może dojść w każdej rodzinie, niezależnie od jej statusu społecznego i materialnego czy też poziomu wykształcenia członków rodziny.

W przemocy domowej najbardziej istotna jest demonstracja i wykorzystanie siły lub władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny. Możemy wyróżnić cztery podstawowe rodzaje przemocy domowej:

- przemoc fizyczna,
- przemoc psychiczna,
- przemoc seksualna,
- przemoc ekonomiczna.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Tabela 3

Niebieskie Karty założone przez Ośrodek Pomocy Społecznej				
	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok - dane na dzień 30.06.2019r.
Liczba założonych kart	35	40	68	39

źródło: dane własne OPS Września

5. Uzależnienia, w szczególności alkoholizm, narkomania

W związku z nadużywaniem alkoholu lub narkomania w rodzinach pojawia się szereg innych poważnych problemów. Nadużywanie alkoholu lub zażywanie narkotyków powoduje bardzo duże spustoszenia w organizmie osoby uzależnionej, ale także stanowi poważny problem społeczny. Bardzo często jest przyczyną rozpadu rodzin, demoralizacji, zaniedbań opiekuńczo – wychowawczych, zagrożenia zdrowia i życia małoletnich dzieci, przemocy w stosunku do dzieci i partnerów. Praca socjalna często dotyczy rodzin, w których występuje problem alkoholowy. W dążeniu do rozwiązania tej kwestii Ośrodek Pomocy Społecznej ściśle współpracuje z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także z Poradnią Leczenia Uzależnień i Współuzależnień „Centrum U”, Komendą Powiatową Policji oraz Strażą Miejską.

Z danych OPS wynika, że na przestrzeni lat 2016-2018 liczba osób ubiegających się o pomoc w związku z pojawiającym się problemem alkoholowym w rodzinie utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Podobnie wskazują dane Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień „Centrum U”, gdzie liczba pacjentów również nie wskazuje znaczących wzrostów lub spadków.

Tabela 4

Pacjenci Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień „Centrum U”			
	2016 rok	2017 rok	2018 rok
Uzależnieni	360	353	378
Współuzależnieni (w tym DDA i przemoc)	299	290	340

Źródło: dane Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia „Centrum U”

6. Sytuacja mieszkaniowa

Gmina Września dysponuje 317 lokalami mieszkalnymi wg stanu na dzień 31 sierpnia 2019r. Umowę zawiera się z osobami/rodzinami o niskich dochodach, oraz takimi, którym stosowne uprawnienie przyznał sąd. Gmina posiada również 4 tymczasowe pomieszczenia, usytuowane w budynkach położonych we Wrześni, przy ul. Wiśniowej 81 oraz w Gonicach 2. Zasoby te, mając na względzie liczbę złożonych wniosków o przyznanie lokalu, konieczność realizacji orzeczeń sądu o eksmisji, są niewystarczające.

Wielkość potrzeb mieszkaniowych wyznacza liczba złożonych i pozytywnie rozpatrzonych wniosków o zawarcie umowy najmu lokalu wchodzącego w skład zasobu. Ponadto obowiązkiem gminy jest realizowanie sądowych wyroków eksmisyjnych, z których wynika uprawnienie do najmu socjalnego lokalu bądź do tymczasowego pomieszczenia.

Tabela 5

Lokale znajdujące się w zasobach Gminy Września przeznaczone pod wynajem				
	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok – dane na dzień 30.06.2019
Liczba lokali mieszkalnych znajdujących się w zasobach gminy	364	349	329	317
Liczba złożonych wniosków o przydział lokali	62	64	59	32
Liczba zawartych umów najmu	21	21	30	21

* źródło: dane Wydziału Gospodarki Mieszkaniowej Września

Tabela 6

Zapotrzebowanie na lokale z zasobu w latach 2016-2018 (wg stanu na koniec roku kalendarzowego)				
lp.	Zapotrzebowanie	2016 rok	2017 rok	2018 rok
1.	Rejestr potrzeb mieszkaniowych	28	36	29
2.	Lista lokali mieszkalnych	9	8	10
3.	Lista lokali socjalnych	13	6	0
4.	Eksmisje z prawem do najmu socjalnego lokalu	5	5	3
5.	Eksmisje z prawem do tymczasowego pomieszczenia	3	4	1
Ogółem		58	59	43

*źródło: dane Wydziału Gospodarki Mieszkaniowej Września

Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej, spełniające kryterium dochodowe, mogą ubiegać się o przyznanie dodatku mieszkaniowego, dodatku energetycznego oraz dodatku wyrównawczego, wypłacanego przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

Tabela 7

Liczba osób korzystających z dodatków				
Rodzaj dodatku	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok – dane na dzień 31.07.2019r.
Dodatek mieszkaniowy	1171	1020	878	427
Dodatek energetyczny	382	280	210	94
Dodatek wyrównawczy	75	67	71	28

Źródło: dane własne OPS Września

Z posiadanych przez Ośrodek danych wynika, że corocznie spada liczba osób ubiegających się o wsparcie w postaci dodatków.

IV Diagnoza lokalna

Diagnoza lokalna ma na celu odpowiedzieć na pytania: „jak jest” (w społeczeństwie, instytucji, rodzinie). Są one podejmowane z przesłanek społecznych (zwykle w odpowiedzi na sytuację problemową w życiu społecznym) i mają cele praktyczne (zastosowanie wiedzy naukowej dla skutecznego przekształcania rzeczywistości). Biorąc pod uwagę posiadane dane możemy wskazać jak wiele rodzin korzysta ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej. Należy zauważyć, iż wsparciem, które może dać długotrwałe efekty jest współpraca z pracownikiem socjalnym oraz z asystentem rodziny dysponującymi szeroką wiedzą i dużymi umiejętnościami merytorycznymi. W Ośrodku Pomocy Społecznej we Wrześni zatrudnionych jest 25 pracowników socjalnych oraz 4 asystentów rodziny.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin, którym udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej.

Tabela 8

Udzielona pomoc w postaci pracy socjalnej	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok dane na dzień 30.06.2019
Liczba osób	997	1276	1041	808
Liczba osób w rodzinie	2202	2875	2067	1551

*źródło: dane własne OPS Września

Należy zauważyć, że przedstawione dane odnoszą się tylko do środowisk korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrześni, natomiast mają one znacznie szerszy zasięg.

Tabela 9

Powód trudnej sytuacji życiowej	2016 rok		2017 rok		2018 rok		2019 rok dane na dzień 30.06.2019	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
ubóstwo	301	736	265	540	247	497	203	387
sieroctwo	0	0	1	1	0	0	0	0
Bezdomność	41	44	42	45	46	54	34	38
Potrzeba ochrony macierzyństwa	113	546	78	361	113	502	74	286
w tym: wielodzietność	68	363	40	220	39	221	15	75
bezrobocie	275	787	207	501	193	469	128	292
niepełnosprawność	549	1117	567	1059	583	1050	507	917
długotrwała lub ciężka choroba	585	1235	615	1213	630	1150	533	937
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	139	494	100	351	123	437	86	296
w tym: rodziny niepełne	111	339	76	226	80	245	52	148
rodziny wielodzietne	32	182	21	110	11	117	17	96
przemoc w rodzinie	20	79	10	39	20	62	15	49
alkoholizm	75	143	71	131	62	100	59	94
narkomania	2	10	4	7	4	5	2	3

* źródło: dane własne OPS Września

Celem wsparcia rodzin, zwłaszcza tych przeżywających trudności opiekuńczo wychowawcze, rodzin niepełnych, zmagających się z problemem przemocy został powołany asystent rodziny. Asystent rodziny pracuje w oparciu o plan pracy z rodziną, wspiera rodzinę w rozwiązywaniu problemów życiowych, konfliktów rodzinnych, a także problemów opiekuńczo wychowawczych. Uczy jak rozmawiać z dziećmi i zorganizować im czas wolny oraz w razie potrzeby pomoże uzyskać korepetycje. Gama jego umiejętności jest szeroka i dotyczy także sfery prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym zarządzania pieniędzmi (planowanie wydatków) czy podziału obowiązków domowych. Wspiera także w sprawach urzędowych i kontaktach ze specjalistami (kuratorzy, pedagodzy, lekarze, prawnicy). Asystent rodziny przydzielany jest na wniosek pracownika socjalnego, sądu, kuratora, szkoły, PCPRr czy też samej rodziny. Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem długotrwałym i złożonym. Efekty pracy zależne są od aktywności rodzin, ich zaangażowania i potrzeby zmiany stylu życia. Objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny oraz przedstawicieli innych instytucji i organizacji pomocowych nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych czy minimalizacji występowania patologii lub uzależnienia. Zgoda na współpracę z asystentem rodziny jest dobrowolna, wyjątkiem jest postanowienie Sądu nakazujące rodzinie współpracę. Corocznie wzrasta liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, który przydzielany jest na wniosek pracownika socjalnego i sądu.

W celu wprowadzenia zmian w rodzinie i poprawy jej sytuacji niezbędnym jest dokonanie diagnozy rodziny, a także środowiska.

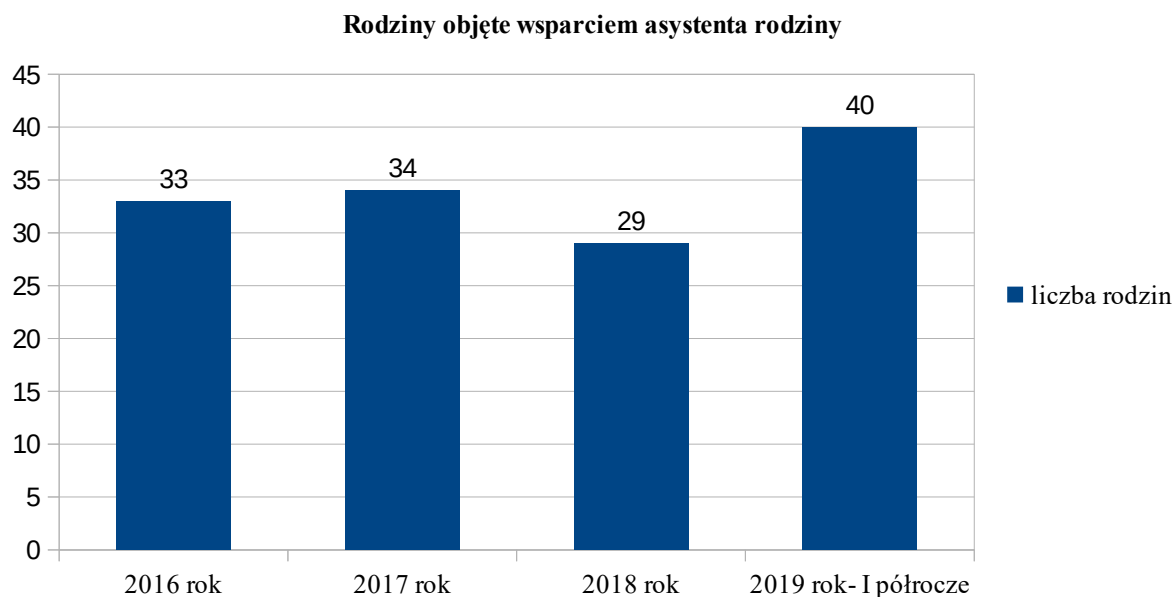
Dla każdej rodziny konstruowany jest indywidualny plan pomocy dostosowany do aktualnej sytuacji, występujących problemów, potencjału rodziny oraz możliwości pomocowych. W sytuacji, gdy rodzina z ograniczonymi prawami rodzicielskimi nie rokuje pozytywnie na reintegrację lub istnieją przyczyny uniemożliwiające ponowne przejęcie opieki nad dzieckiem, praca z rodziną ukierunkowana jest na podtrzymywanie wzajemnych relacji rodzic - dziecko i zachowanie pozytywnych więzi emocjonalnych.

Wstępna diagnoza dziecka obejmuje rozpoznanie sytuacji szkolnej, rodzinnej, wychowawczej oraz dysfunkcji wymagających działań naprawczych. Diagnoza służy przede wszystkim ustaleniu zakresu potrzeb dziecka w celu jak najszybszego podjęcia pomocy i korekty dysfunkcji. Pomoc dziecku ukierunkowywana jest nie tylko na zapewnienie opieki i odpowiednich warunków życia oraz rozwoju, ale także na poznaniu uznanych norm postępowania i zachowania. Dzieci uczą się zaradności życiowej w drodze ku samodzielności.

Prawidłowa diagnoza ma kluczowe znaczenie w toku dalszej pracy z rodziną. Błędna diagnoza utrudnia podjęcie prawidłowych działań na rzecz tej rodziny.

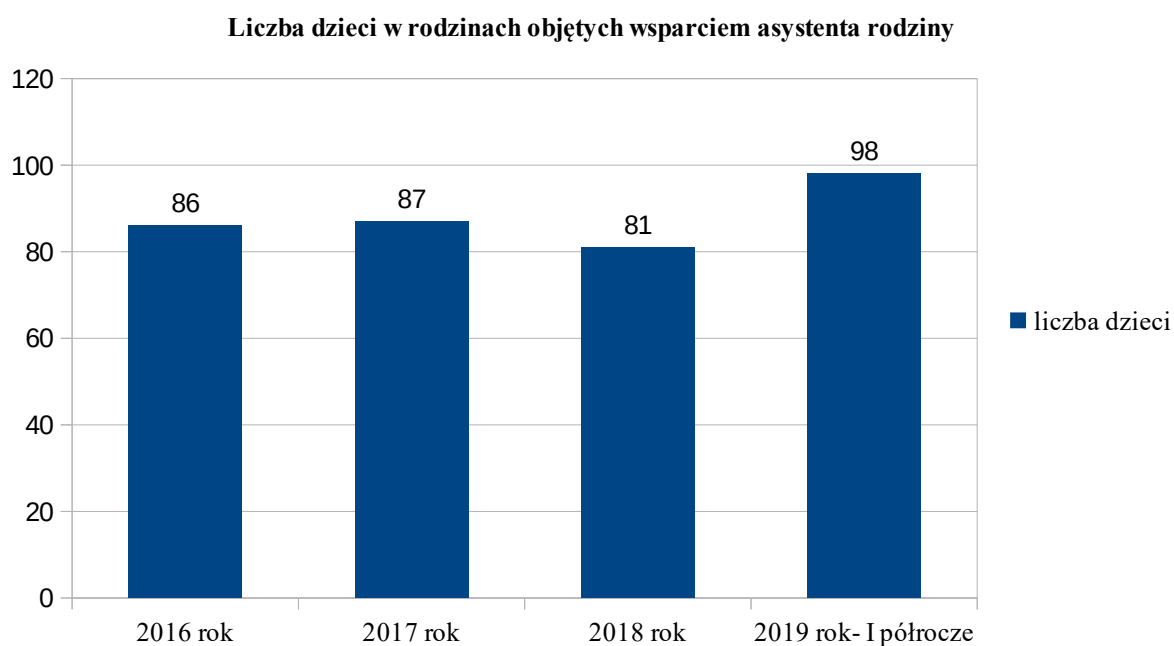
Działania pomocowe skierowane na rodziców mają wyjątkowe znaczenie dla ponownej reintegracji rodzin, ponieważ to właśnie od nich zależy stworzenie dzieciom (i całej rodzinie) odpowiednich warunków do życia i środowiska wychowawczego dla dzieci. Nie da się jednak pominąć, że nie wszyscy rodzice są gotowi na przyjęcie oferowanej im pomocy, nie wszyscy wierzą w skuteczność pomocy czy nawet w swoje własne możliwości. U jednych rodziców zabranie dzieci do pieczy zastępczej jest terapią szokową mobilizującą wszystkie siły i energię w kierunku odzyskania dzieci, u innych wręcz przeciwnie – utrata dzieci jest zdjęciem obowiązków rodzicielskich i wyzwoleniem. W każdym z tych przypadków należy tak dobrać działania pomocowe, aby skutek działania był jak najbardziej korzystny.

Wykres 2

źródło: dane własne OPS Września

Wykres 3

źródło: dane własne OPS Września

W ostatnich latach zauważyć możemy tendencję wzrostową jeśli chodzi o liczbę dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Niestety w przypadku umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, powrót do rodziców naturalnych jest trudny lub niemal niemożliwy ze względu na to, że rodzice rzadko interesują się losem swoich dzieci i nie starają się o ich powrót do rodziny.

Wyróżniamy następujące formy pieczy zastępczej:

- rodziny spokrewnione, czyli takie, które tworzą dziadkowie czy rodzeństwo danego dziecka,

- rodziny niezawodowe, czyli mające z dzieckiem dalsze pokrewieństwo (ale niekoniecznie, mogą to być też obce osoby przygotowane do pełnienia takiej opieki),
- rodziny zawodowe, które przechodzą specjalny kurs w zakresie rodzicielstwa zastępczego, podpisują umowę ze starostą i za swoją pracę otrzymują wynagrodzenie. Wśród nich można wyróżnić rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego lub rodziny specjalistyczne,
- rodzinny dom dziecka.

Najwięcej dzieci trafia do rodzin zastępczych spokrewnionych, co jest korzystniejszym rozwiązaniem aniżeli umieszczenie w placówce.

W powiecie wrzesińskim w poszczególnych latach funkcjonowała następująca liczba rodzinnych form pieczy zastępczej:

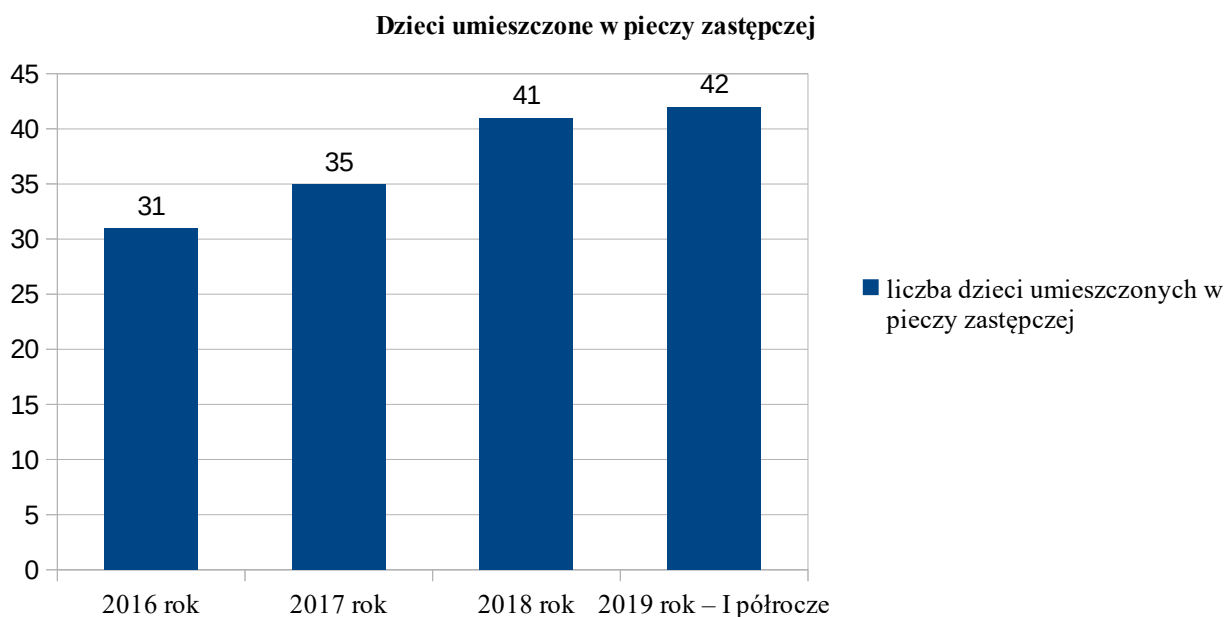
Tabela 10

Rodziny zastępcze	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok dane na dzień 30.06.2019r.
ogółem	65	67	64	61
Liczba dzieci w rodzinach ogółem	95	95	91	90

*źródło: dane PCPR we Wrzeźni

W gminie Wrzeźnia liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej kształtowała się następująco:

Wykres 4

źródło: dane własne OPS Wrzeźnia

Z różnych form pieczy zastępczej z terenu gminy Wrzeźnia, najmniej dzieci znajduje się w placówkach opiekuńczo wychowawczych. Wynika to z faktu, iż przebywanie w rodzinie zastępczej daje dziecku większe poczucie bezpieczeństwa aniżeli przebywanie w placówce i stanowi namiastkę domu rodzinnego. Nie bez znaczenia jest także fakt, że placówki mają zasięg powiatowy i borykają się z problemem braku wystarczającej liczby miejsc.

Od momentu wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, tj. od 2012r. każda gmina zobowiązana jest do uczestniczenia w pokrywaniu kosztów na utrzymanie dziecka w pieczy zastępczej. Przepisy nie dotyczą dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej przed 2012 rokiem.

- Za pobyt dziecka w pieczy zastępczej gmina zobowiązana jest ponosić miesięcznie:
- 10% kosztów utrzymania dziecka w pierwszym roku,
 - 30% w drugim roku,
 - 50% w trzecim i kolejnym.

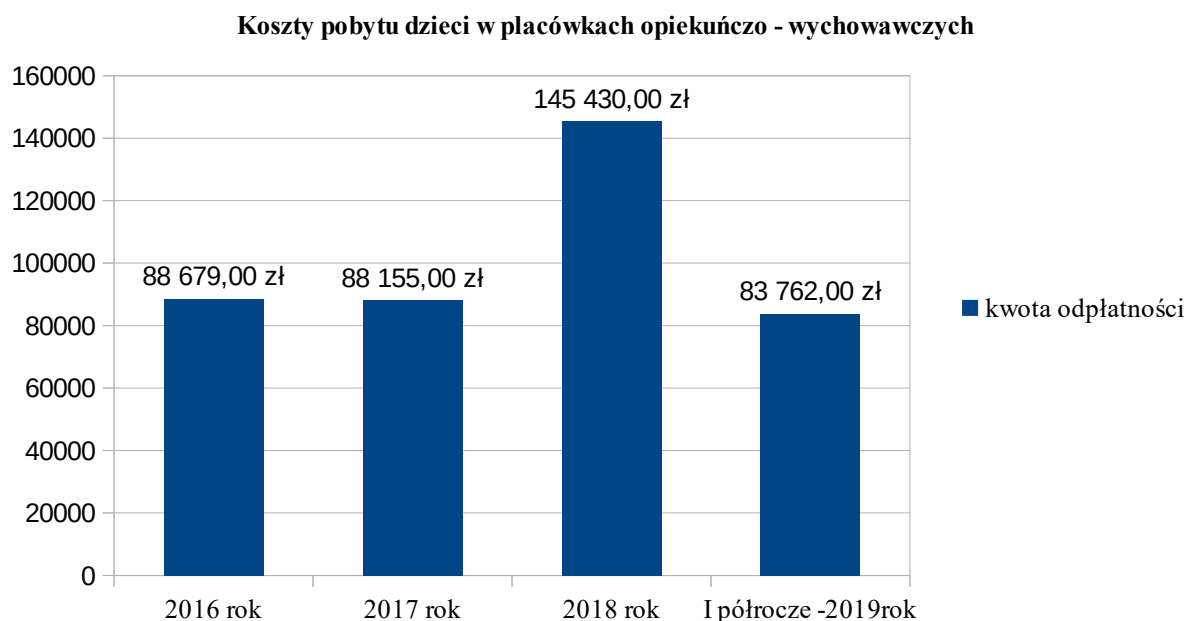
W skład kosztów utrzymania dziecka wchodzi świadczenie jakie otrzymuje rodzina zastępcza:

- spokrewniona 694,00 zł na dziecko miesięcznie,
- niezawodowa i zawodowa 1.052,00zł na dziecko miesięcznie.

Do tego dochodzą koszty w skład których wchodzi np. dodatek dla dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności, dodatek na pokrycie kosztów leczenia dziecka itp.

Poniższy wykres obrazuje jak kształtowały się płatności w gminie Września od 2016 roku do końca pierwszego półrocza 2019 r. Przyjmując, że za pierwsze półrocze 2019 roku gmina Września poniosła koszty w wysokości 83.762,00zł, a więc szacunkowy koszt może wynieść 160.000,00 – 170.000,00zł.

Wykres 5

Źródło: dane własne OPS Września

V. Zasoby instytucjonalne

1. Gmina Września

- wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny;
- przydział mieszkań pod najem komunalny oraz socjalnych.

2. Ośrodek Pomocy Społecznej

- pracy socjalna, przyznawanie i wypłata świadczeń z pomocy społecznej;
- przyznawanie i wypłata świadczeń rodzinnych (zasiłek rodzinny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie rodzicielskie) świadczenia wychowawczego, świadczenia „dobry start” oraz funduszu alimentacyjnego;
- przyznawanie i wypłata stypendiów szkolnych;
- przyznawanie i wypłata dodatków mieszkaniowych i energetycznych, dodatku wyrównawczego;
- dofinansowanie posiłku;
- potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej;

- usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- opłacanie pobytu dzieci w przedszkolu;
- dofinansowywanie zakupu podręczników, przyborów szkolnych itp.;
- Karta Dużej Rodziny;
- Wrzezińska Karta Społeczna (Senior);
- współfinansowanie kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- poradnictwo specjalistyczne - prawne, psychologiczne, pedagogiczne.

3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

- udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem;
- zapewnianie dzieciom pieczy zastępczej;
- wspieranie osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą;
- realizacja programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych;
- pomoc i wsparcie dla osób z niepełnosprawnością.

4. Gminna Komisja rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Pełnomocnik ds. rozwiązywania problemów alkoholowych

- przeciwdziałanie problemom dotyczącym uzależnień;
- zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom dostępu do specjalistycznych form wsparcia;
- promocja zdrowego stylu życia.

5. Poradnia Leczenia Uzależnień i Wspóluzależnienia „Centrum U”

- poradnictwo, wsparcie i terapia psychologiczna;
- grupy wsparcia.

6. Zespół interdyscyplinarny

- pomoc ofiarom przemocy;
- podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty;
- zapewnienie ofiarom przemocy i ich rodzinom dostępu do specjalistycznych form wsparcia;
- integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

7. Warsztat Terapii Zajęciowej

- rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami;
- integracja osób z niepełnosprawnością ze społecznością lokalną;
- terapia psychologiczna, ruchowa oraz terapia sztuką.

8. Środowiskowy Dom Samopomocy „Na Skarpie”

- poradnictwo psychologiczne;
- integracja osób z zaburzeniami psychicznymi ze społecznością lokalną;
- dążenie do usamodzielnienia się uczestników;

9. Placówki oświatowo - wychowawcze

- realizacja programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych;
- organizowanie wypoczynku;
- wsparcie psychologiczne i pedagogiczne.

10. Wrzeziński Ośrodek Kultury

- organizowanie czasu wolnego;
- działalność kulturalna.

11. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Września

- działalność kulturalna;
- upowszechnianie czytelnictwa.

12. Wrześnińskie Obiekty Sportowo – Rekreacyjne

- propagowanie zdrowego stylu życia;
- organizowanie czasu wolnego.

13. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

- zajęcia terapii psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej;
- grupy terapeutyczne dla dzieci;
- grupy wsparcia dla rodziców.

14. Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrześnińskich

- organizowanie czasu wolnego;
- działalność kulturalna.

15. Organizacje pozarządowe

- zapewnienie schronienia dla osób znajdujących się w kryzysie bezdomności;
- wsparcie dla najuboższych rodzin w formie posiłku i pomocy żywnościowej oraz rzeczowej;
- działalność charytatywna.

16. Sołectwa

- organizowanie czasu wolnego;
- integracja społeczności lokalnej.

Wiele zadań realizowanych jest w ramach współpracy gminnych i powiatowych instytucji oraz organizacji społecznych działających w danym obszarze, m.in. ze szkołami, policją, kuratorami społecznymi i zawodowymi, Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz organizacjami pozarządowymi.

Praca interdyscyplinarna osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodziną na terenie Gminy Września spełnia wymogi Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczącej funkcjonowania systemu pomocy dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Gmina Września w oparciu o w/w założenia realizuje działania profilaktyczne o charakterze zapobiegającym powstawaniu trudnych sytuacji życiowych oraz patologii.

VI. Adresaci Programu

Adresatami programu są rodziny zamieszkałe na terenie gminy Września i przeżywające różnego rodzaju trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczych.

VII. Cele programu

Cel główny:

Stworzenie optymalnych warunków do wychowania dzieci w rodzinie naturalnej oraz wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo - wychowawczej.

- wspieranie rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci oraz zagospodarowanie czasu wolnego;

- zapewnianie bezpieczeństwa socjalnego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej;
- wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych oraz świadczeń wychowawczych;
- kontakt i współpraca z podmiotami działającymi na rzecz rodziny.

Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekunco - wychowawczej				
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty
1	Organizowanie festynów, pikników rodzinnych oraz wydarzeń sportowo-rekreacyjnych	Gmina Września Wrzesińskie Obiekty Sportowo-Rekreacyjne Placówki oświatowo-wychowawcze Warsztat Terapii Zajęciowej Organizacje pozarządowe	Liczba zorganizowanych przedsięwzięć Liczba rodzin biorących udział w przedsięwzięciach	Wzmacnianie więzi rodzinnych Integracja rodzin ze społecznością lokalną
2	Organizacja konkursów tematycznych, warsztatów, przeglądów artystycznych	Wrzesiński Ośrodek Kultury Gmina Września Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Września Warsztat Terapii Zajęciowej Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrzesińskich Placówki oświatowo-wychowawcze Organizacje pozarządowe	Liczba organizowanych przedsięwzięć Liczba uczestników	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz poszerzenie zainteresowań
3	Udzielenie pomocy w formie świadczeń rodzinnych, wychowawczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba wypłaconych świadczeń	Poprawa standardu życia rodzin Poprawa sytuacji finansowej rodziny
4	Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w art. szkolne poprzez wypłatę świadczeń z programu „Dobry start”	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba wypłaconych świadczeń	Poprawa sytuacji finansowej rodziny
5	Udzielanie pomocy materialnej oraz stypendium	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba wypłaconych świadczeń	Poprawa sytuacji finansowej rodziny

	naukowego dla dzieci i młodzieży	Gmina Września Wydział Oświaty, Kultury i Sportu		
6	Pomoc w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem	Zwiększenie dostępności do usług
7	Praca socjalna na rzecz rodzin mających trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz wsparcie asystenta rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem	Rozwiązywanie problemów opiekuńczo - wychowawczych
8	Prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży	Placówki oświatowo -wychowawcze Pełnomocnik ds. rozwiązywania problemów alkoholowych Straż Miejska Komenda Powiatowa Policji	Liczba podjętych działań Liczba podmiotów prowadzących działania edukacyjne	Zwiększenie wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień
9	Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia	Wrzesiński Ośrodek Kultury Wrzesińskie Obiekty Sportowo-Rekreacyjne Placówki oświatowo -wychowawcze Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Września Sołectwa	Liczba uczestników	Nabywanie umiejętności organizowania czasu wolnego Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży
10	Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych	Gmina Września Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba zawartych umów najmu socjalnego Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych, wyrównawczych i energetycznych	Zapewnienie mieszkania rodzinom w trudnej sytuacji materialnej Wsparcie materialne dla rodzin

2. Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej pomocy w przewyżczeniu problemów opiekuńczo – wychowawczych.

- udzielenie pomocy społecznej (pieniężnej i niepieniężnej) oraz zatrudnienia wspomaganego (prace społeczno-użyteczne);

- zapewnienie pomocy asystenta rodziny oraz monitorowanie sytuacji dziecka po zakończonej współpracy z asystentem rodziny;
- rozwijanie interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów rodziny (przemoc, uzależnienia);
- angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętności w prawidłowym wykonywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej pomocy w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo - wychowawczych				
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty
1	Udzielanie rodzinom wsparcia pieniężnego (zasiłki) oraz pomoc w formie gorącego posiłku	Ośrodek Pomocy Społecznej Gmina Września Organizacja pozarządowe Placówki oświatowo-wychowawcze	Liczba wypłaconych świadczeń Liczba osób objętych dożywianiem	Poprawa jakości życia rodzin Zmniejszenie problemu niedożywienia
2	Wsparcie dla rodzin w postaci pracy socjalnej i pracy asystenta rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem	Wzrost kompetencji rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej
3	Pomoc rodzinom dotkniętym problemem przemocy	Ośrodek Pomocy Społecznej Komenda Powiatowa Policji Zespół Interdyscyplinarny	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty	Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie
4	Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia	Ośrodek Pomocy Społecznej Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia „Centrum U”	Liczba osób podejmujących leczenie	Podjęcie leczenia przez osoby uzależnione oraz współuzależnione
5	Wsparcie dla rodzin wielodzietnych	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	Wsparcie rodzin wielodzietnych w formie Karty Dużej Rodziny Zwiększenie dostępności dla rodzin wielodzietnych w zakresie zakupu towarów i usług
6	Kierowanie osób bezrobotnych do wykonywania prac społecznie użytecznych	Powiatowy Urząd Pracy Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób podejmujących prace społecznie użyteczne	Poprawa sytuacji materialnej rodziny Nabycie nowych umiejętności zawodowych Możliwość podjęcia zatrudnienia

3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej

- umożliwienie rodzinom korzystania ze wsparcia pracownika socjalnego i innych specjalistów;
- interdyscyplinarne działania zapobiegające umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej (praca socjalna, poradnictwo);
- współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej;
- pomoc rodzinie w odbudowywaniu środowiska wychowawczego pozwalającego na powrót dziecka do rodziny biologicznej oraz podtrzymywanie kontaktu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzicami biologicznymi.

Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej				
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty
1	Wspieranie i wzmocnianie więzi rodzinnych dzieci umieszczonych w zastępczych formach opieki z rodziną biologiczną	Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba postanowień Sądu orzekających o powrocie dziecka do rodziny biologicznej	Stworzenie warunków umożliwiających powrót dziecka do rodziny biologicznej
	Zwiększenie dostępności do pomocy: psychologicznej, pedagogicznej i prawnej	Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Liczba udzielonych porad	Udzielenie wsparcia rodzinom w kryzysie Poprawa funkcjonowania rodzin korzystających ze wsparcia specjalistów
	Upowszechnianie funkcji i korzystanie ze wsparcia asystenta rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Wzmocnienie kompetencji rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Wzmocnienie pozytywnych postaw rodzicielskich

VIII. Źródła finansowania

1. Środki własne budżetu gminy;
2. Dotacje z budżetu państwa;
3. Środki pozabudżetowe, pozyskane z innych źródeł;

IX. Mierniki

1. Sprawozdania Ośrodka Pomocy Społecznej;
2. Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie;
3. Sprawozdania Wydziału Gospodarki Mieszkaniowej.
4. Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy
5. Dane Poradni Uzależnień i Współuzależnienia „Centrum U”

X. Wskaźniki

1. Liczba rodzin, którym przyznano usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze;
2. Liczba rodzin ubiegających się o lokal mieszkalny;
3. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną;
4. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny;
5. Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny;
6. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;

7. Odpłatność gminy za pobyt dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
8. Liczba założonych Niebieskich Kart.

XI. Efekty

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Również poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zwiększenie dostępu do usług społecznej oraz zapewnienie kompleksowej pomocy dziecku i rodzinie.

XII. Realizatorzy

1. Ośrodek Pomocy Społecznej;
2. Urząd Miasta i Gminy Września;
3. Gminna Komisja rozwiązywania problemów alkoholowych;
4. Pełnomocnik ds. rozwiązywania problemów alkoholowych;
5. Zespół interdyscyplinarny;
6. Poradnia Leczenia Uzależnień i Współzależnienia „Centrum U”;
7. Warsztat Terapii Zajęciowej;
8. Placówki oświatowo-wychowawcze;
9. Wrzesiński Ośrodek Kultury;
10. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
11. Biblioteka Publiczna;
12. Wrzesińskie Obiekty Sportowo-Rekreacyjne;
13. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna;
14. Sąd Rejonowy
15. Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrzesińskich;
16. Organizacje pozarządowe;
17. Parafialne zespoły charytatywne i organizacje kościelne;
18. Lokalni i ponadlokalni przedsiębiorcy;
19. Społeczność lokalna;
20. Lokalne media;

XIII. Monitoring i Ewaluacja

Z uwagi na trzyletni okres realizacji Program może ulegać ewaluacji w zależności od występujących potrzeb. Bieżący nadzór nad jego realizacją sprawują Burmistrz Miasta i Gminy Września oraz Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrześni. Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, w terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz składa Radzie Miejskiej roczne sprawozdanie z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.